

Brusel 3. prosince 2018
(OR. en)

14535/18

INST 457
POLGEN 224

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Předsednictví
Příjemce:	Delegace
Předmět:	Občanské konzultace – společná zpráva

Delegace naleznou v příloze společnou zprávu o občanských konzultacích, která je předkládána jménem rakouského předsednictví a nastupujícího rumunského předsednictví.

Úvod

Na neformálním zasedání konaném dne 23. února 2018 jednali hlavy států a předsedové vlád zemí EU o iniciativě francouzského prezidenta, aby byl zahájen celoevropský proces občanských konzultací. Cílem navržené iniciativy bylo podpořit komunikaci s občany a přispět k debatě o budoucnosti Evropy. Členské státy se dohodly, že se budou tohoto procesu účastnit na základě dobrovolnosti a že konzultace uspořádají podle svých vnitrostátních podmínek a praxe.

Cílem občanských konzultací bylo zapojit významný počet evropských občanů a zjistit, jaké jsou jejich hlavní obavy, naděje a očekávání, aby se tyto informace staly podkladem pro jednání hlav států a předsedů vlád a pomohly jim stanovit priority činnosti EU v nadcházejících letech. Proces konzultací byl koncipován jako prostředek pro určení otázek vzbuzujících obavy a ke shromáždění podnětů.

Vedení dialogu s občany má v členských státech dlouholetou tradici jako způsob, jak zajistit a zvýšit účast veřejnosti na politickém procesu. Tento závazek učiněný členskými státy znamená, že vůbec poprvé byl dohodnut společný a koordinovaný postup s cílem souběžně uspořádat konzultace s občany v celé Evropě, a představuje jedinečný příspěvek k probíhajícímu procesu reflexe o budoucnosti Evropy.

Společná zpráva, jakož i zprávy jednotlivých členských států a příspěvky dalších evropských orgánů se mohou stát užitečným podkladem pro debatu směřující k neformálnímu zasedání hlav států a předsedů vlád, které se bude konat dne 9. května 2019 v Sibiui, a k nové strategické agendě na období 2019–2024.

Metoda a účast

Členské státy schválily společný rámec, jehož součástí byl návrh harmonogramu a společné zásady pro vedení konzultací. Bylo dohodnuto, že konzultace budou inkluzivní a nestranné, budou respektovat zásady transparentnosti, politického pluralismu a spravedlnosti a budou otevřeny všem občanům. Občanské konzultace se uskutečnily převážně mezi dubnem a listopadem 2018, přičemž cílem bylo mimo jiné předložit hlavám států a předsedům vlád na zasedání Evropské rady souhrnnou zprávu.

Volba konkrétní metody konzultací byla ponechána na uvážení členských států. Členské státy se již na začátku dohodly, že rámec procesu budou koncipovat v souladu se svými příslušnými vnitrostátními postupy, specifickými podmínkami a tradicemi. Jednalo se o významné společné úsilí z hlediska logistiky, přípravy a koordinace, kdy členské státy komunikovaly s občany velmi různorodou formou, ať již pořádáním tradičních setkání na obecních úřadech, konferencí, veřejných akcí velkého rozsahu, interaktivních debat, nebo prostřednictvím on-line nástrojů. Při většině akcí byly používány nové technologie a sociální média, včetně živého vysílání přes internet (livestreaming), on-line dotazníků, digitálních platforem a postupu crowd-sourcing k získání podnětů od většího množství osob.

Proces se v každém členském státě lišil, pokud jde o zapojení vlády a počet akcí a účastníků. Společným rysem však bylo to, že všechny konzultace byly zaměřeny na podrobné diskuse a interakce s veřejností. Řada akcí proběhla za účasti různých stran z celého politického spektra, občanské společnosti, akademické obce, sdělovacích prostředků a podnikatelské sféry.

Konzultací se obvykle účastnilo různorodé publikum, přičemž jejich cílem bylo zajistit genderovou rovnost, inkluzivnost a zastoupení téměř všech skupin obyvatelstva. Mnohé členské státy rovněž usilovaly o to, aby navázaly dialog s občany na celém svém území včetně odlehlých oblastí a aby oslovily občany, kteří se obvykle debat o záležitostech EU neúčastní. Některé členské státy uspořádaly akce zaměřené na mladší generace, včetně diskusí ve školách a na univerzitách.

Většina členských států použila dvě formy: obecné debaty o budoucnosti Evropy a tematické konzultace o otázkách, jež byly na vnitrostátní či evropské úrovni aktuální.

Ačkoliv občanské konzultace nepředstavovaly vědeckou metodu zjišťování veřejného mínění (ve srovnání s průzkumy veřejného mínění), míra účasti byla vyšší než při průzkumech, jako je standardní Eurobarometr. Z údajů vyplývá, že v celé EU bylo uspořádáno přibližně 1 700 akcí.

Vedle akcí organizovaných členskými státy pořádaly i Evropská komise, Evropský parlament, Výbor regionů a Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) konzultace a diskuse s občany na téma budoucnosti Evropy. Evropská komise zahájila on-line konzultaci formou dotazníku, který vznikl na základě výsledků panelové diskuse s občany. Některé z otázek budou zahrnuty do nového Eurobarometru zaměřeného na budoucnost Evropy. Na žádost předsedy Evropské rady uspořádal Výbor regionů v posledních dvou letech velký počet akcí v řadě evropských regionů, zatímco EHSV se zasazoval o to, aby do dialogů o budoucnosti Evropy byly zapojeny klíčové zainteresované strany z řad občanské společnosti. Evropský parlament uspořádal vůbec první zasedání parlamentu mládeže.

Tato zpráva nemůže poskytnout reprezentativní přehled veřejného mínění všech občanů EU, ani odrážet celou škálu názorů vyjádřených na tak velkém počtu akcí. Nabízí však užitečný pohled na názory občanů na záležitosti EU a jasně ukazuje, že je důležité, aby byla občanská společnost do debaty o budoucnosti Evropy nadále zapojována. Jejím cílem je poskytnout přehled o hlavních prvcích a nejrozšířenějších názorech, jež jsou obsaženy ve zprávách jednotlivých členských států o konzultacích.

Hlavní zjištění

Konzultace s občany vedené v jednotlivých členských státech ukazují, že většina účastníků vnímá EU i přes její problémy pozitivně. Zejména v několika členských státech si pak jsou občané vědomi významu členství jejich země v EU a s ním spojených výhod. Mnoho účastníků však současně poukázalo na to, že chybějící jasná vize a vedení brání EU v dalším rozvoji a přispívá k volání po reformách.

Pouze v několika zemích byl zmíněn brexit. Tam, kde zmíněn byl, je považován za vážný problém, ale současně za faktor, který posílil pocit soudržnosti EU-27 a pochopení významu EU mezi občany, jakož i členství v ní.

Mezi nejčastěji diskutovaná témata patří v mnoha zemích migrace, problémy v oblasti životního prostředí a vzdělávání. Občané vyjádřili obavy a očekávání v těchto oblastech:

1 - Bezpečná a chráněná Unie

Jako jedna z hlavních obav občanů EU je v řadě zpráv uváděna **migrace**. Je trvale považována za vysokou prioritu téměř ve všech členských státech. Za klíčovou výzvu pro Evropu byla v několika členských státech označena zejména nelegální migrace. Je pokládána za jev, který by EU měla naléhavě řešit a který má přímý dopad na život občanů. V debatách na toto téma jsou často vznášeny požadavky na lepší **ochranu vnějších hranic EU**. Občané v mnoha zemích však současně uznávají otázku humanitárního imperativu pro EU. Často jsou zmiňovány rovněž **společná azylová politika EU**, distribuční mechanismy, jakož i solidarita a odpovědnost členských států. Zatímco někteří občané jsou spokojeni se stávající integrací migrantů, jiní mají za to, že je naléhavě nutné učinit v tomto ohledu více.

Často se vyskytují výzvy, aby EU přijala další opatření s cílem **zastavit toky nelegální migrace**. Občané v mnoha členských státech se domnívají, že EU může učinit více, aby omezila nelegální migraci tím, že bude řešit její základní příčiny a zlepší bezpečnost, životní podmínky a prosperitu v zemích původu, například prostřednictvím rozvojové pomoci, obchodu a investic, a současně bude klást velký důraz na podporu hospodářského růstu na africkém kontinentu. Přáli by si, aby EU navázala lepší spolupráci se zeměmi původu a tranzitu s cílem usnadnit navracení. Mají za to, že EU by také měla zlepšit svou schopnost reagovat na krize a za tímto účelem se zapojit do účinného multilateralismu.

Podle názoru většiny by na úrovni EU měly být důsledněji řešeny otázky jako **organizovaná trestná činnost, terorismus, radikalizace, korupce** a související hrozby, a to s ohledem na jejich přeshraniční povahu. Občané požadují užší spolupráci v oblasti **kybernetické bezpečnosti** a **ochrany údajů**, přičemž mnozí z nich vyjádřili obavy ohledně **dezinformací** a zdůraznili, že v tomto ohledu je důležitá mediální gramotnost široké veřejnosti.

2 – Unie konvergence a konkurenceschopnosti

V některých členských státech občané zdůraznili význam **jednotného trhu** a jeho přidanou hodnotu při zabezpečování hospodářského růstu v celé Evropě. Tento názor je často spojen s požadavky na jeho dokončení, a to zejména v oblastech služeb a digitálního trhu. Občané zdůrazňují, že je potřebné, aby EU prosazovala **model udržitelného růstu** na evropském kontinentu. Někteří volají po prohloubení **hospodářské a měnové unie**. V některých zemích se zmiňuje euro a budoucí členství v **eurozóně**, a to pozitivně i negativně, a často ve spojení s potřebou učinit více, aby se předešlo budoucím krizím.

Občané se rovněž domnívají, že je třeba, aby EU držela krok s technologickým vývojem. Někteří vyslovili přání, aby se více využívala opatření v oblasti **elektronické správy** a aby byly rozvíjeny **inteligentní obce** jako prostředek na posílení socioekonomického motoru EU. Z konzultací rovněž vyplynulo, že v současném kontextu nové **digitální revoluce** občané pociťují potřebu podporovat digitální gramotnost a stimulovat digitální inovace. Jasně požadují solidní a inteligentní investice do výzkumu v této oblasti. Často byla například zmiňována **umělá inteligence** jako odvětví, v němž by EU měla udávat tempo. U řady občanů převládá obava, že by EU začala zaostávat anebo že je málo aktivní v oblasti **výzkumu**, technologického rozvoje, **inovací** a digitalizace.

Za jeden ze základních nástrojů ke zlepšení aktivního **podnikatelského prostředí**, a tudíž i k podpoře **konkurenceschopnosti** v Evropě, jsou považovány také podněcování a **podpora malých a středních podniků**. Zatímco konkurenceschopnost je shledávána důležitou pro dosahování pokroku a růstu, občané v několika členských státech rovněž kriticky posuzují různé normy a různou kvalitu výrobků napříč EU. Protiváhou volání po podpoře konkurenceschopnosti jsou proto požadavky na **hospodářskou a sociální konvergenci** a podporu územní **soudržnosti**.

Názory na **zdaňování** jsou smíšené. Někteří občané pociťují potřebu legislativních iniciativ ohledně zdaňování a zmiňují například digitální daň, nebo dokonce harmonizaci daňových politik. Naproti tomu se ozývají hlasy, které požadují, aby daně zůstaly v pravomoci jednotlivých členských států.

Opakovaným tématem konzultací byly rovněž rozpočtové zdroje v souvislosti s příštím **víceletým finančním rámcem** jakožto prostředek, jenž má zaručit, aby EU dostála svému účelu. V otázce rozdělování zdrojů se projevila řada různých názorů včetně smíšených pocitů, pokud jde o případné rozpočtové škrty, jimiž by byla dotčena společná zemědělská politika a politika soudržnosti. Občané v mnoha členských státech požadují vyrovnaný rozpočet EU s jasnou přidanou hodnotou pro občany.

3 – Unie chrání životní prostředí a podporující udržitelnost

Jedním z hlavních výstupů konzultací ve většině členských států je výzva občanů k posílení úlohy EU v oblasti environmentální politiky, jakož i názor, že je naléhavě zapotřebí odhodlanější závazek k **ochraně životního prostředí a klimatu**. Mimo jiné bylo navrženo vypracovat více **právních předpisů** EU v této oblasti a zpřísnit je, zajistit větší dohled nad **prováděním** souvisejících právních předpisů EU členskými státy a předkládat více iniciativ v oblasti životního prostředí. Účastníci mimo jiné výslovně zmiňovali snižování emisí skleníkových plynů a znečišťujících látek a toxických emisí, lepší opatření k recyklaci a lepší životní podmínky zvířat. V některých členských státech se občané domnívají, že v příštím víceletém finančním rámci by mělo být více pamatováno na **opatření v oblasti klimatu**.

Boj proti **změně klimatu / globálnímu oteplování** je opakovaně připomínán téměř ve všech členských státech, zejména mladšími občany, přičemž je **vnímán jako jedna z největších výzev, jimž EU čelí**. V některých případech jsou požadavky Evropské unie v oblasti ochrany klimatu považovány za protiváhu vnitrostátních politik. Změna klimatu je považována za problém, který má dopad na řadu oblastí politik, a to nejen na výrobu energie a dopravu, ale i na zemědělství a potraviny a na naše stravovací návyky. Obecně občané poukazují na potřebu **udržitelné spotřeby**.

Udržitelnost je velmi často označována za problematickou otázku a rovněž se velmi často objevuje názor, že inovace je třeba posuzovat z hlediska jejich přínosu pro občany v dlouhodobém horizontu. Zatímco někteří zúčastnění navrhuje, aby se v právních předpisech více zohledňovala environmentální a sociální kritéria, jiní se zas domnívají, že na úrovni EU by bylo zapotřebí stimulovat oblasti, jako je místní produkce potravin, oběhové hospodářství a upcyklace.

Občané některých členských států poukazují rovněž na význam cílů udržitelnosti v **zemědělské politice**. Byly vyjádřeny určité obavy ohledně dopadu moderních zemědělských postupů na životní prostředí, ale byla požadována i větší ochrana krajiny na venkově a koordinované úsilí o překlenutí rozdílů mezi městy a venkovem.

V některých případech z diskuze vyplynul názor, že **výchova** v oblasti environmentálních politik EU je nepostačující a neexistuje dostatek praktických pobídek, které by občany podněcovaly k ekologičtějšímu chování, přičemž v několika členských státech občané uvedli, že jsou zapotřebí pobídky podněcující k **přechodu na obnovitelné zdroje energie**. Tato otázka souvisí s požadavkem vysloveným v některých členských státech ohledně větší angažovanosti a diskuze o tom, jaký dopad má program opatření v oblasti klimatu na každodenní život občanů.

Přestože stávající přeshraniční infrastruktura v odvětví **dodávek a mobility elektřiny** je často zmiňována jako úspěšný krok EU, účastníci z některých zemí se domnívají, že je rovněž zásadně nutné vypracovat společnou evropskou strategii pro mobilitu. Někteří občané zdůrazňují, že je zapotřebí, aby se Evropa na praktické úrovni zabývala budoucností dodávek energie v oblastech, jako je postupné upouštění od výroby energie z uhlí.

S ohledem na dnešní měnící se a náročný mezinárodní kontext byla rovněž jako důležitý cíl vyzdvíhována potřeba posílit **globální úlohu** EU v oblasti životního prostředí. Mnoho zúčastněných si přeje, aby EU zastávala na celosvětové úrovni vedoucí postavení v rámci agendy udržitelnosti a boje proti změně klimatu.

4 – Unie zajišťující dobré životní podmínky a příležitosti

Jednou z hlavních otázek zájmu občanů je i **sociální ochrana**. Nepanuje však jednotný názor na to, do jaké míry by se měla v této oblasti angažovat EU. Zúčastnění z některých členských států zastávají velmi ochranný postoj ke svým vnitrostátním systémům sociálního zabezpečení. Mnozí z nich si však přejí, aby EU hrála významnější úlohu v boji proti chudobě, sociálnímu vyloučení, nezaměstnanosti, diskriminaci, ohrožování práv pracujících, omezenému přístupu ke službám, jakož i při potírání problémů v důsledku společenských a technologických změn, včetně potřeby překlenout **digitální propast**. Občané mají rovněž často dojem, že mezi

členskými státy i v jejich rámci je nedostatečná **sociální konvergence a konvergence v oblasti životní úrovně** – nebo je dokonce ohrožena – a v tomto ohledu vyjadřují znepokojení.

Jednoznačně požadují zvyšování počtu a zkvalitňování **pracovních míst**. Občané některých zemí vyzývají ke koordinaci pravidel v oblasti **pracovního trhu**, včetně přístupu a mobility. Mnozí občané kladou zvláštní důraz na mladší generaci a vyjadřují obavy ohledně odlivu mozků, jež usnadňuje volný pohyb osob, který zase paradoxně mnoho občanů vnímá jako jednu z největších výhod vyplývajících z členství v EU. Důležitým tématem je pro občany problematika **budoucnosti práce** a dopad, jaký na ně bude mít, jakož i **genderová rovnost**. Mnoho občanů poukazuje na potřebu řešit rozdíly v odměňování žen a mužů a překážky, jimž ženy dosud čelí při vstupu na trh práce. Účastníci často dávají obecnou demografickou situaci a stárnutí obyvatelstva do spojitosti zejména s otázkami trhu práce a se **zdravotní péčí**. Obecně se domnívají, že EU dostatečně neřeší otázky související se zdravím a sociální a ekonomické nerovnosti.

Konkrétní návrhy – občané přispěli do této diskuze o budoucnosti Evropy celou řadou velmi rozmanitých myšlenek a návrhů. Uvedme několik příkladů z různých členských států a tematických oblastí:

- jednotný systém vratných zálohovaných obalů v EU za účelem omezení obalového odpadu a povinný systém recyklace PET lahví v rámci celé EU
- celoevropský index životních podmínek
- vzdělávací program týkající se evropského občanského vzdělávání a výchovy k občanství pro všechny vzdělávací systémy napříč EU
- internetové platformy by měly ve všech členských státech EU skýtat stejně kvalitní služby
- stanovení Dne Evropy jako evropského státního svátku

Občané rovněž důrazně požadují více opatření na úrovni EU v oblasti **vzdělávání**. Zejména mají zájem o rozvoj nových dovedností odpovídajících požadavkům trhu práce, zvýšení vzdělávací mobility, vzájemné uznávání diplomů a profesních a odborných kvalifikací a větší investice do vědy a výzkumu a celoživotního učení. Za jeden z neúspěšnějších projektů EU je obecně považován program **Erasmus+**, který by měl být dále posílen. Mnozí zúčastnění mají za to, že by mělo být podněcováno studium dalších evropských jazyků.

5 – Unie mající váhu na globální scéně

Přestože toto téma nepatří mezi nejdůležitější, EU je obecně považována za **pozitivní sílu na světové scéně** a občané poukazují na její normativní vliv v rámci vztahů se třetími zeměmi. Zastávají názor, že EU úspěšně využívá svého partnerského vlivu – síly příkladu – , aby šířila své hodnoty, zejména pokud jde o demokracii a lidská práva, v okolním světě. Zúčastnění často požadují, aby vnější činnost EU ve vztahu k třetím zemím byla orientována na hodnoty, a takový přístup je považován za globální odpovědnost a morální povinnost zároveň. Tento požadavek je často spojen s přáním, aby EU zastávala v některých odvětvích, zejména v oblasti ochrany životního prostředí, celosvětově vedoucí postavení.

Občané se shodují na tom, že je zapotřebí, aby se EU výrazněji angažovala na celosvětové scéně a uplatňovala **jednotnější** zahraniční politiku s cílem chránit své zájmy a hodnoty, a především své občany. Zúčastnění často považují EU za příliš slabou a bez dostatečného vlivu na celosvětové scéně a v některých případech za neschopnou řešit krize, které probíhají v jejím strategickém sousedství. Vnější činnost EU je vnímána jako **nedostatečně efektivní a důvěryhodná** a je požadováno posílení společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP). Občané upozorňují na to, že je třeba **vystupovat jednotně**, zejména v rámci vztahů EU s jinými velmocemi (USA, Čínou a Ruskem). Důraz je při tom kladen na obrannou politiku, rozšíření a obchod.

Řada občanů má za to, že v otázkách vlastní **bezpečnosti a obrany** by EU neměla záviset na jiných aktérech. Mnozí však zastávají názor, že jakýkoli přístup EU by měl doplňovat činnost NATO, nikoli ji nahrazovat. V tomto směru zazněly odlišné názory: od pouhého zlepšení koordinace a integrace vnitrostátních civilních a vojenských schopností až po častý požadavek týkající se společné obranné politiky s vlastními schopnostmi. Někteří občané by rovněž uvítali veřejnější dialog o bezpečnostních iniciativách, jako je stálá strukturovaná spolupráce (PESCO).

Občané se domnívají, že hodnoty by měly zaujímat ústřední místo i v rámci politiky EU v oblasti **sousedství a rozšíření**. Přejí si, aby se členy stávaly pouze země, které respektují hodnoty EU, její normy a demokracii. Nepanuje však jednotný názor na časový rámec. Zatímco někteří občané se jasně vyslovují ve prospěch rozšíření, pokud jde o západní Balkán, většina zúčastněných zdůrazňuje, že před jakýmkoli dalším rozšiřováním musí EU nejprve konsolidovat svůj *status quo*. Obecně se však občané domnívají, že západní Balkán má výraznou evropskou perspektivu, přičemž v některých členských státech panuje v menší míře tentýž názor rovněž ohledně několika zemí ve východním sousedství.

Obchodní vztahy EU jsou obecně posuzovány pozitivně, avšak zaznívají i obavy ohledně sociálních a environmentálních standardů v dohodách o volném obchodu se třetími zeměmi, což opět odráží přání evropských občanů, aby EU jednala na základě společných hodnot. Někteří občané rovněž apelují na EU, aby ještě více využívala svého ekonomického vlivu k upevnění svého postavení na celosvětové scéně.

Nejednotnost mezi členskými státy je opakujícím se zdrojem obav v některých zemích. Občané, zejména z menších členských států, zdůrazňují, že problémem je pocíťovaný nedostatek skutečného partnerství mezi malými a velkými zeměmi. Často mají pocit, že politiky Unie se řídí zájmy největších hráčů, byť tento názor zdaleka není jednomyslný. Z dialogů v některých členských státech byl rovněž zřejmý pocit, že **chybí spravedlnost a že se měří dvojím metrem** a že společná pravidla neplatí vždy stejně pro všechny. Jako dělící čáry byly často uváděny nejen rozdíly malý/velký, nýbrž i rozdíly mezi „starými“ a „novými“ členskými státy, jakož i dělící zeměpisné linie. Výsledkem jsou časté výzvy k větší **soudržnosti a solidaritě**.

I přes tyto rozdíly většina občanů i nadále považuje EU za **pozitivní sílu** a společenství provázané **sdílenými hodnotami**. Samozřejmě, že se ozývají nejrůznější hlasy. Mezi nejčastěji uváděné hodnoty patří lidská práva, právní stát, mír a demokracie. Zvláštní pozornost vzbuzuje úloha, kterou EU sehrála při zabezpečení **míru** na kontinentu. Diskuse s občany však také poukázaly na nedostatky EU jako společenství hodnot, a zejména na propastný rozdíl mezi slovy Unie a jejími činy. To často podněcuje požadavky ohledně rozhodnějších opatření pro překlenutí tohoto rozdílu.

V některých členských státech lze někdy slyšet hlasy požadující, aby se pro posílení pocitu sounáležitosti zvýšilo úsilí o podporu rozvoje **společné „evropské identity“**, jež je v dnešní době podle mnoha občanů stále spíše jen snahou než skutečností. Za klíč k úspěchu tohoto procesu se pokládá mobilita a výměny, zejména mladých lidí.

Zatímco oddanost společným hodnotám se považuje za samotný základ EU jakožto společenství, je **rozmanitost** členských států rovněž vnímána jako cenná hodnota Unie. Mnozí účastníci vyjádřili, že evropská identita by měla spoluexistovat s národními identitami, a nikoli je nahrazovat. Obdobně někteří občané zdůraznili, že je třeba respektovat rozdílné národní kultury. Důraz na potřebu respektovat **národní a kulturní rozdíly** v mnohých členských státech často podnítil úvahy o institucionálních otázkách. Na rozdíl od obecného názoru, že občané se o takové věci nezajímají, se otázka příslušných **pravomocí** jeví pro mnoho z nich jako důležitá.

V souladu se zásadou **subsidiarity** většina evropských občanů očekává, že se EU bude soustředit na oblasti, v nichž může přinést **přidanou hodnotu**. Správné rozdělení pravomocí mezi úroveň jednotlivých členských států a evropskou úroveň je často vyzdvihováno jako zásadní pro úspěch evropského projektu. V tomto ohledu je rozšíření úkolů EU na oblasti, v nichž členské státy mohou dosáhnout lepších výsledků, vnímáno jako krok, který může zhoršit pohled občanů na EU, neboť rozšiřuje propast mezi schopnostmi a očekáváními. Názory na nejlepší rozdělení pravomocí se přirozeně liší, velice rozšířeným názorem však je, že současnou situaci lze zlepšit. Nehledě na to existuje i určité zmatení ohledně příslušných pravomocí členských států a EU, což částečně vysvětluje již často zmiňovanou všeobecnou **nedůvěru** v orgány EU. Ta je přizívována i pocitem **nedostatečné transparentnosti**, přičemž se hojně hovoří o **demokratickém deficitu**, a dojmem **nadměrné byrokracie**, jež je často dávána do souvislosti s obtížemi při přístupu k fondům EU.

Závěrečné poznámky

Občanská společnost občanské konzultace uvítala, přičemž mnozí ze zúčastněných ocenili tuto metodu zjišťování názorů občanů. Uvedený proces v tomto ohledu přirozeně napomáhá reagovat na všeobecný požadavek ohledně zapojení a konzultací občanské společnosti, což bylo v rámci dialogů pravidelně zmiňováno.

Dialog je obzvláště důležitý i vzhledem k tomu, že si občané přejí lépe pochopit, jak EU funguje a co znamená členství v EU, což v průběhu konzultací opakovaně zdůrazňovali. Zazněly mnohé výzvy k posílení úsilí o prosazování lepší osvěty o EU. Mnozí občané zastávají názor, že tohoto cíle by mělo být dosaženo prostřednictvím zvláštních iniciativ, ale i používáním srozumitelnějších jazykových prostředků při komunikaci s občany. Příliš nejasné a byrokratické formulace jsou často označovány za zásadní překážku interakce mezi orgány EU a občany.

O úspěchu dialogů uspořádaných v jednotlivých členských státech svědčí i výzvy k trvalé spolupráci. Občané se domnívají, že je obzvláště důležité podněcovat k činnostem a diskuzím týkajícím se otázek EU na základní úrovni. Tato iniciativa zaměřená na občanské konzultace ve skutečnosti vychází z praxe již zavedené v několika členských státech, jejímž účelem je posílit dialog o EU na základní úrovni.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti je tato zpráva pokusem reflektovat proces, který je svou formou i obsahem různorodý. Nepředstavuje konečné shrnutí spolupráce s občany na vnitrostátní úrovni – tato spolupráce bude i nadále pokračovat v různých podobách. Měla by být spíše chápána jako příspěvek k probíhajícímu úsilí o lepší zapojení občanské společnosti s cílem poskytnout podklady pro diskuzi vedoucích představitelů o budoucnosti Evropy a sestavení příštího strategického programu.
